

**СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ: ВІД РАЗОВОЇ
БЛАГОДІЙНОЇ ДОПОМОГИ ДО СИСТЕМНОЇ ПОЛІТИКИ**

*Шаповал В.М., д.е.н., доцент, завідувач кафедри економіки підприємства,
Пашкевич М.С., д.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і аудиту,
Анастасіо Корреа Мануел, аспірант кафедри економіки підприємства,
Державний ВНЗ «Національний гірничий університет»,
м. Дніпропетровськ, Україна*

Однією з головних проблем розвитку соціально відповідального суспільства в Україні, на наш погляд, є відсутність системної національної політики соціальної відповідальності. Якщо бізнес ставиться до соціальної відповідальності, як до іміджевої складової, яка проявляється у наданні разової благодійної допомоги тим або іншим суб'єктам, то форм та механізмів соціальної відповідальності влади та громадян взагалі не існує. Разом з цим, якщо проблема розбудови соціально відповідального суспільства в Україні не буде вирішена, то наше суспільство ніколи не зможе консолідуватися та напрацювати єдину мету розвитку, оскільки питання розподілу ресурсів під час економічних відносин на принципах сили замість соціальної толерантності завжди розколюватиме його.

Між тим, світ визнав соціальну відповідальність як один з ключових елементів національної та транснаціональної політики. Це підтверджується такими міжнародними документами, як:

- Компендіум Європейської Комісії 2014 «Корпоративна соціальна відповідальність: національні політики держав ЄС»;
- Вказівки Міжнародної організації економічної кооперації та розвитку 2011 «Зарубіжні інвестиції та транснаціональні корпорації»;
- Глобальний договір, Принципи дотримання прав людини та інтересів бізнесу, Глобальна конвенція проти корупції 2011 ООН;
- Стандарт ISO 26000:2010 «Соціальна відповідальність організацій»;
- Декларація фундаментальних принципів дотримання прав людини на робочому місці 1998 Міжнародної організації праці та іншими.

Існуючі у світі різні підходи до реалізації принципів соціальної відповідальності дозволяють виокремити американську, європейську, британську, японську та пострадянську моделі соціальної відповідальності.

Європейською Комісією у 2014 році визначено наступні пріоритетні напрями поширення ідей соціальної відповідальності у країнах ЄС: права людини; бізнес-партнерство; законодавство; соціальне підприємництво; соціальний діалог; права споживачів; достовірне інформування суспільства; освіта; інвестування; протидія корупції; природоохоронна діяльність.

Що стосується українського досвіду, то у напрямі соціальної відповідальності необхідні дослідження широкого кола теоретичних та практичних питань соціальної відповідальності влади, бізнесу та громадян.

Зокрема, слід провести оцінку стану соціальної відповідальності у країнах світу та в Україні; визначити суб'єктів соціальної відповідальності, виявити перешкоди, переваги та способи адаптації української практики соціальної відповідальності до світового досвіду; розширити понятійний апарат та доповнити логічні ланцюжки соціальної відповідальності.

У науковому розрізі питання соціальної відповідальності слід висвітлювати з позицій економічної теорії, світового та національного господарства, економіки підприємства та регіональної економіки, соціальної політики та економіки природокористування, фінансів, бухгалтерського обліку та статистики, маркетингу та економічної кібернетики.

Соціальну відповідальність, на наш погляд, необхідно досліджувати у контексті інтеграції освіти та бізнесу; модернізації економіки малих шахтарських міст; сталого розвитку; соціалізації суспільного буття; підвищення рівня конкурентоспроможності підприємств та регіонів; кластеризації; узгодження інтересів влади, бізнесу та громадян; соціального та державно-приватного партнерства; політики зайнятості; прогнозування бізнес-конфліктів; реструктуризації підприємств; взаємовідносин підприємств з трудовими колективами; управління людським капіталом; державного регулювання; територіального благоустрою; локальних воєнно-політичних конфліктів; техногенних катастроф; формування громадянського суспільства; публічної інформації та запитів; податкової культури; єдиного соціального простору СНГ; математики соціальних гармоній тощо.

В Україні, як і в усьому світі, посилюється увага до питань соціальної відповідальності влади, бізнесу та громадян і того впливу, який вони чинять на різні сторони життя суспільства, очікування якого щодо результатів соціальної

активності кожного з учасників зростають. В умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів, а також зростання ризиків фінансової та економічної нестабільності і, як наслідок, соціальної напруги посилюються вимоги щодо етики ділової поведінки, підвищення інформаційної відкритості та прозорості діяльності всіх господарюючих суб'єктів, її економічної та соціальної результативності та екологічної безпеки, налагодження конструктивного діалогу зацікавлених сторін. Це однаково відноситься до бізнес-організацій, влади та громадянського суспільства. На кожному лежить своя частка відповідальності за забезпечення соціально-економічного прогресу в розвитку країни і за те, щоб у взаємодії знаходити баланс інтересів і взаємних зобов'язань з урахуванням об'єктивних можливостей їх виконання в умовах ринкової економіки.

Таким чином, з наведеного вище видно, що системні взаємовідносини на основі соціальної відповідальності усіх категорій економічних суб'єктів в Україні відсутні. Існують певні теоретичні напрацювання, які не переведені у практичну площину реалізації. Тому, на наш погляд, слід переходити від разової благодійної допомоги до системної соціальної відповідальності в українському суспільстві.

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ КУРОРТНО-ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ

Жваненко С.А., старший викладач кафедри економічної кібернетики і фінансів, БДПУ, м. Бердянськ, Україна

Трансформаційний розвиток економіки України зумовив появу перших напрямів інноваційної діяльності, орієнтованих на створення і використання інтелектуального продукту, доведення новацій до реалізації у вигляді готового товару (послуги) на ринку. Це пов'язано не лише з новою хвилею науково-технічної революції, яка прискорює процес економічної діяльності. Зростає роль науково-технічного прогресу у вирішенні глобальних проблем, особливо комплексу соціальних, економічних та екологічних проблем, які накопичилися в результаті негативних дій на економіку з боку структурних диспропорцій і ускладнень із-за подорожчання природних ресурсів, в першу чергу паливно-енергетичних і сировинних, погрози безповоротного руйнування місця